

ЕВРИСТИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ХУДОЖНЬОГО ОБРАЗУ В КОНТЕКСТІ ДУХОВНОГО РОЗВИТКУ ПІДЛІТКІВ

самовдосконалення і саморозвитку. У спадщині Е.-А. Жарського важливого значення надано меті навчання і виховання. З цього приводу промовистою є назва статті педагога “Невже тільки вчити?”, у якій щодо мети виховання поставлено риторичне запитання, відповідь на яке очевидна: треба “навчити учнів, як мають учитися” [3, 14].

Висновки. Історико-педагогічне вивчення науково-просвітницької діяльності та педагогічних ідей Е.-А. Жарського уводить постать та спадщину непересічного українського педагога і громадського діяча у контекст історії світової та української педагогіки. Основні науково-методичні нароби, положення й висновки дослідження можуть бути використані у розробці навчальних програм, посібників, для організації позакласної (позашкільної) роботи з молоддю, у подальших педагогічних дослідженнях.

1. Жарський Е. Мистецтво навчання// Рідна школа: Бюлетень Шкільної ради УККА – Централі Опікунів Шкіл Українознавства “Рідна школа”. – Нью-Йорк: Шкільна рада УККА. – квітень, 1969. – рік VI. – Ч. 2 (25). – С. 13 – 15.

2. Жарський Е. Напрявні української виховної системи// Рідна школа: Бюлетень. – Нью-Йорк: Шкільна рада УККА. – червень, 1967. – рік IV. – Ч. 3 (15). – С. 2 – 7.

3. Жарський Е. Невже тільки вчити?// Рідна школа: Бюлетень Централі шкіл українознавства “Шкільна Рада” УККА, Об’єднання українських педагогів Канади, Централі спонсорів “Рідна школа”, ОК Централі “Учительських громад”. – Нью-Йорк – Торонто – Дітройт. – Ч. 5 (26). – жовтень, 1958. – рік IV. – С. 14.

4. Трохим’як Б.Є. Гімнастично-спортивні організації в національно-визвольному русі Галичини (друга половина XIX ст. – перша половина XX ст.). – Автореф. дис....д-ра істор. наук: 07.00.01. – НАН України. Ін-т українознавства. – Львів, 2003. – 40 с.

5. Український спортивний показчик книжкових видань з фізичного виховання та спорту в Україні (1922 – 1941)/ Укладач та автор передмови О. Вацеба; Наук. ред. Б. Якимович. – Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. І. Франка, 2002. – 120 с.: іл. – (Укр.. біобібліографія. Нова серія; Ч.6).

6. Федоренко Є. У 50-ліття Шкільної ради // Українознавство. – 2003. – №4(9). – С. 378 – 380.

7. Фіцула М.М. Педагогіка. Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2002. –

Стаття надійшла до редакції 19.12.2008

УДК 37.037-053.6

Володимир Салій, аспірант Інституту мистецтв
Національного педагогічного університету
імені М.П. Драгоманова,
м. Київ

ЕВРИСТИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ХУДОЖНЬОГО ОБРАЗУ В КОНТЕКСТІ ДУХОВНОГО РОЗВИТКУ ПІДЛІТКІВ

У статті розглянуто питання духовного розвитку підлітків засобами мистецтва. Виділено евристичну функцію художнього образу в активізації емоційного внутрішнього світу підлітків на шляху їх духовного зростання.

Ключові слова: художній образ, мистецтво, мистецька освіта, духовність, особистісне зростання.

Постановка проблеми та аналіз останніх досліджень та публікацій. В умовах глобалізації сучасного суспільства, постійних економічних та соціальних перетворень все більш актуалізуються питання духовного розвитку молоді. Духовні виміри становлення особистості пов’язуються з її внутрішнім світом: утвердженням моральних цінностей, формуванням естетичних ідеалів, розвитком здатності до самопізнання, самовдосконалення, самореалізації. Тож, розвиток духовності як

стрижня внутрішнього світу людини, є одним із найголовніших завдань сучасної мистецької освіти.

Феномен духовності акумулює багатовіковий досвід теорій, поглядів, ідей, які допомагають особистості виробити власну палітру ставлень до навколишнього світу й до самого себе. Глибинність та багатогранність цієї категорії репрезентує багатоваріантний спектр філософських уявлень про духовність, зумовлених порядком зміни “великих парадигм”: первинність духовного начала у суспільному житті (Платон),

ЕВРИСТИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ХУДОЖНЬОГО ОБРАЗУ В КОНТЕКСТІ ДУХОВНОГО РОЗВИТКУ ПІДЛІТКІВ

універсальність духовної субстанції світу (Гегель), моральність, просвітницьке життя (Г. Сковорода), релігійне почуття (П. Юркевич, В. Соловйов, П. Флоренський), сплав емоційних та інтелектуальних можливостей людини (Л. Толстой), отожднення з вічними цінностями Добра, Краси, Істини (М. Бердяєв, І. Ільїн, С. Франк), принцип самобудови людини (С. Кримський), естетичне світопереживання (М. Бахтін, А. Зіммель), мораль та самосвідомість (М. Коган) та ін.

Згідно концептуальних положень вітчизняних філософів та педагогів, духовність визначається як “сутісна якість людини, що втілює активне прагнення знайти найвищий смисл свого існування, співвіднесення свого життя з абсолютними цінностями і тим самим прилучення до духовного універсалу загальнолюдської культури” [3, 12].

У пошуках шляхів розвитку духовності підростаючого покоління відомі українські вчені-педагоги О. Олексюк, Г. Падалка, О. Рудницька, Г. Шевченко, О. Щолокова [3; 4; 5; 6; 7]. Винятковість ролі мистецтва “як світла істини, добра, сповненого багатівковим естетичним досвідом, що містить потенціал духовного звеличення особистості, спрямування її до осягнення духовної краси і моральної сили людини, заглиблення до таємниць духовної творчості, до усвідомлення сенсу буття” [4, 34]. Тому особливо важливо залучати до якомога частішого спілкування з творами мистецтва підлітків, оскільки цей вік молодшої людини є найбільш бурхливим і відповідальним у формуванні особистості. Спілкування з художніми образами мистецтва, які несуть у собі духовний досвід поколінь, якнайкраще дозволяє молодій людині наблизитися до вершин усвідомлення сутності духовності та розвитку власного внутрішнього світу.

Мета статті – розглянути та обґрунтувати дієвість евристичної функції художніх образів мистецтва у формуванні духовного світу підлітків.

Виклад основного матеріалу. Як відомо, мистецтво є однією із форм суспільної свідомості, що пізнає і відображає світ за допомогою художніх образів, які, за словами Гегеля, “виступають не лише заради себе і свого безпосереднього виявлення, а з тим, щоб задовольнити вищі духовні інтереси, оскільки вони володіють здатністю пробуджувати і зачіпати всі глибини свідомості та їх відгук у душі” [2, 45]. Тож, художні образи мистецтва не тільки відображають факти життя, але й несуть у собі специфічні узагальнення життєвих явищ,

проникають у їхню сутність, розкривають їх внутрішній сенс через емоційно-чуттєві коливання душі. Від категорій наукового мислення художній образ відрізняється живою безпосередністю, чуттєвістю. В ньому зливаються як риси живого споглядання, так і риси абстрактного мислення. Художній образ – це цілісна та завершена характеристика життєвого явища, яка співвідноситься із художньою ідеєю твору і виявляється у конкретно-чуттєвій, естетично визначеній формі.

Розуміння сутності та змісту художніх образів мистецтва, звісно, потребує певної підготовки реципієнта, його готовності до роботи розуму й душі. Рівень естетичної грамотності, запас культурологічних знань та уявлень про мистецтво як особливу форму художнього бачення світу є важливою умовою повноцінного сприйняття та розуміння художніх образів. І все ж, готовність до *спілкування* з художніми образами, а не лише споглядання і розуміння об’єктивної природи створення їх автором, саме емоційне переживання і співчуття, суб’єктивне їх сприйняття відкривають реципієнту світ життя художніх образів у мистецтві. З цього приводу писав М.М. Бахтін: “Чужі свідомості не можна спостерігати, аналізувати, визначати як об’єкт, як речі – з ними можна лише діалогічно спілкуватися. Думати про них – означає говорити з ними, інакше вони відразу ж повертаються до нас своїм об’єктивним боком: вони замовкають, закриваються і застигають у завершенні об’єктивні образи” [1, 116].

Такий підхід передбачає розуміння художнього образу у єдності *об’єктивного* і *суб’єктивного* як у створенні його митцем, так і у сприйнятті реципієнтом. Об’єктивне в образі – це все те, що взято безпосередньо з дійсності, суб’єктивне – те, що привноситься до образу творчою думкою художника. Спілкуючись із художнім образом, реципієнт має змогу отримати об’єктивну інформацію щодо його створення (соціальні передумови, рівень розвитку мистецтва, належність до певного художнього напрямку митця тощо) та, водночас, відчувати власні суб’єктивні переживання, відчуття, настрої та дати йому свою оцінку. “Специфіка сприйняття художнього образу призводить до того, – пише Г.М. Падалка, – що відтворене в художніх образах “приміряється” на себе, зіставляється з уявленнями про те, як би ми діяли в тій чи іншій ситуації” [4, 10].

Такі характеристики художніх образів узагальнюються в його функціях: когнітивній, комунікативній, оцінній. Не менш важливою, на

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

Державний інститут інтелектуальної власності МОН України
(IV рівень акредитації)

оголошує набір студентів на 2009 – 2010 навчальний рік за спеціальностями:

8.000012 “Консолідована інформація”,

7(8),000002 “Інтелектуальна власність”,

8.000014 “Управління інноваційною діяльністю”

Випускники отримують диплом про відповідний освітньо-кваліфікаційний рівень

Студенти з кожної дисципліни отримують навчальні посібники

Умови навчання

Спеціальність “Консолідована інформація”

Форма підготовки	Магістр		Режим навчання
Очна	Один рік (два семестри)	6600 грн. за семестр	28 навчальних тижнів в режимі по три дні на тиждень по вісім годин на день
Заочна	Два роки 4 сесії	3000 грн. за сесію	Чотири сесії: 12 навчальних тижнів по п'ять днів на тиждень, вісім годин на день

Спеціальність “Інтелектуальна власність”

Форма підготовки	Спеціаліст		Магістр		Режим навчання
Очна	Один рік (два семестри)	6750 грн. за семестр	один рік (два семестри)	7200 грн. за семестр	28 навчальних тижнів в режимі по три дні на тиждень по вісім годин на день
Очно-заочна	Два роки (6 сесій)	2250 грн. за сесію	два роки (6 сесій)	2400 грн. за сесію	18 навчальних тижнів в режимі по шість днів на тиждень по вісім годин на день
Заочна	Два роки (чотири сесії)	3050 грн. за сесію	-	-	12 навчальних тижнів в режимі п'ять днів на тиждень по вісім годин на день

Спеціальність “Управління інноваційною діяльністю”

Форма підготовки	Магістр		Режим навчання
Очна	1,5 року (три семестри)	6000 грн. за семестр	42 навчальних тижнів в режимі по три дні на тиждень по вісім годин на день
Заочна	Два роки п'ять сесій	2880 грн. за сесію	15 навчальних тижнів в режимі п'ять днів на тиждень по вісім годин на день

Викладачами інституту є: 10 докторів та 12 кандидатів наук, 7 професорів, 14 доцентів. До навчального процесу залучені провідні науковці НАН України, провідні фахівці органів управління, фахівці-практики державних систем правової охорони інтелектуальної власності, науково-технічної інформації та інноваційної діяльності, патентні повірені.

Умови прийому: наявність диплому бакалавра, спеціаліста або магістра за будь-якою спеціальністю. Зарахування до інституту відбувається за результатами співбесіди.

Приймальна комісія працює за адресою: м. Київ, вул. Урицького, 45, кімн.817, 824, внутр. тел. 76-73, 76-76.

Поштова адреса: МСП-03680, Київ-35, вул. Урицького, 45; тел./факс.494-06-73, 494-06-76;

e- mail: office@iipl.ukrpatent.org

Для розгляду необхідно подати документи:

- заяву на ім'я ректора;
- копію документу про базову (бакалавр) або повну (спеціаліст, магістр) освіту та додатків до них;
- копію трудової книжки;
- копію довідки про ідентифікаційний код;
- копію трьох сторінок паспорту;
- три фотокартки розміром 3 x 4 см;
- паспорт, оригінали документів про освіту пред'явити особисто.

Додаткову інформацію про кожну спеціальність можна отримати на веб-сайті URL.:

www.iipl.ukrpatent.org.

Інформаційний аналітик – нова сучасна професія

Спеціальність: 8.000012 “Консолідована інформація” – це якісна високопрофесійна підготовка магістрів-аналітиків.

Випускники отримують на ринку праці кваліфікацію 2432.2 “Аналітик консолідованої інформації”, яка відноситься до наскрізної і міжгалузевої професії.

Випускники одержують сучасні знання та уміння з питань:

- методології системного аналізу;
- формалізації предметної області та моделювання;
- розробки проектів управлінських рішень;
- технології і засобів автоматизації інформаційно-аналітичної діяльності;
- технології пошуку, аналізу та синтезу інформації;
- підготовки оглядів, доповідей, звітів тощо;
- методів організації інформаційно-аналітичної діяльності в організації.

На аналітиків консолідованої інформації чекають:

- у наукових, науково-організаційних, інформаційних та патентних підрозділах наукових установ, науково-виробничих комплексів;
- в інформаційно-маркетингових підрозділах підприємств і організацій виробничої сфери та сфери послуг різних галузей;
- в інформаційно-аналітичних службах органів влади та управління, фінансово-економічних установах тощо;
- у засобах масової інформації.

Аналітик консолідованої інформації це:

- професіонал міжгалузевого та універсального характеру; його уміння, навички та здатності придатні для використання в будь-якій сфері діяльності;
- професіонал, який забезпечує якісно-змистовне перетворення інформації на знання – основу конкурентних переваг;
- мозковий центр, очі і вуха керівника будь-якої організаційної структури;
- фахівець, здатний до генерування, використання та розповсюдження нових знань.

Підготовка фахівців здійснюється у взаємозв’язку зі спеціальностями “Інтелектуальна власність” і “Управління інноваційною діяльністю”.

Умови прийому:

на веб-сайті: URL: www.iipl.ukrpatent.org

Довідки: тел./факс: 494-06-73, 494-06-76

Адреса: МСП-03680, Київ-35, вул. Урицького, 45, кімн. 817, 824 (8 поверх)

внутр.тел. 76-72, 76-76. E-mail: office@iipl.ukrpatent.org.

**“Керівник установи (структурного підрозділу)
з інтелектуальної власності”
“Професіонал з інтелектуальної власності” –
визначальні професії на ринку праці**

Спеціальність: 7(8).000002 “Інтелектуальна власність” – це якісна високопрофесійна підготовка спеціалістів і магістрів

Магістри отримують на ринку праці кваліфікацію (1238) **“Керівник установи (структурного підрозділу) з інтелектуальної власності”**.

Спеціалісти – кваліфікацію (2419.2) **“Професіонал з інтелектуальної власності”**.

Випускники одержують сучасні знання та уміння з питань:

- набуття прав на об’єкти інтелектуальної власності (винаходи, корисні моделі, промислові зразки, торговельні марки, сорти рослин тощо);
- оцінки вартості прав на об’єкти інтелектуальної власності;
- розпорядження правами інтелектуальної власності;
- ліцензійних та авторських договорів тощо;
- комерціалізації об’єктів інтелектуальної власності;
- захисту прав на об’єкти інтелектуальної власності;
- управління інтелектуальною власністю в організації (підприємстві);
- економіки інтелектуальної власності.

За умови додаткового навчання випускники мають можливість отримати спеціальності:

- патентний повірений України;
- професійний оцінювач інтелектуальної власності.

На випускників спеціальності “Інтелектуальна власність” чекають:

- структурні підрозділи з питань трансферу технологій, інноваційної діяльності та інтелектуальної власності в органах виконавчої влади, національній та галузевих академіях наук, а також в установах науки, освіти, охорони здоров’я та інших державних установах;
- в патентно-ліцензійних підрозділах промислових підприємств;
- в інноваційному бізнесі та структурах, що обіймаються проблемами інновацій тощо.

Підготовка фахівців здійснюється у взаємозв’язку зі спеціальностями **“Консолідована інформація”** і **“Управління інноваційною діяльністю”**

Умови прийому:

на веб-сайті: URL: www.iipl.ukrpatent.org

Довідки: тел./факс: 494-06-73, 494-06-76

Адреса: МСП-03680, Київ-35, вул. Урицького, 45, кімн. 817, 824 (8 поверх)

внутр. тел. 76-72, 76-76. E-mail: office@iipl.ukrpatent.org.

“Управління інноваційною діяльністю” – основа підвищення темпів розвитку вітчизняної економіки

Спеціальність: 8.000014 “Управління інноваційною діяльністю” – це якісна високопрофесійна підготовка магістрів для сфери інноваційної діяльності.

Магістри з управління інноваційної діяльності на ринку праці кваліфікуються як спеціалісти організації інноваційної діяльності у всіх сферах науки, виробництва, економіки, управління.

Випускники інституту одержують сучасні знання та уміння з питань:

- визначення перспективних цілей і завдань інноваційного розвитку галузі, підприємства, установи та організації і їх підрозділів;
- спроможності приймати стратегічні і тактичні інноваційні рішення;
- виявлення перспективності наукових розробок та впровадження у виробництво нових видів продукції (послуг);
- впровадження механізмів просування продукції на ринок;
- створення та використання нових методик розрахунку і обґрунтування соціально-економічних показників та оцінки результативності інноваційних проектів;
- проектування та реалізації бізнес-моделей інноваційної підприємницької діяльності;
- комерціалізації інтелектуальних розробок.

Спеціаліст з управління інноваційною діяльністю це:

- професійний управлінець, який забезпечує розвиток підприємства за рахунок розробки та впровадження інновацій;
- творча особистість, спроможна генерувати нові ідеї та організовувати їх реалізацію;
- топ-менеджер різнопрофільних установ, підприємств, організацій.

На випускників з управління інноваційної діяльності чекають в:

- апараті управління центральних державних і регіональних органів управління, підприємств, установ та організацій;
- консультаційних центрах, консалтингових організаціях, технопарках та інноваційних структурах;
- інноваційних фондах та інноваційних фінансово-кредитних установах;
- науково-виробничо-технічних комплексах, фінансово-промислових групах.

Підготовка фахівців здійснюється у взаємозв’язку зі спеціальностями “Інтелектуальна власність” і “Консолідована інформація”

Умови прийому:

на веб-сайті: URL: www.iipl.ukrpatent.org

Довідки: тел./факс: 494-06-73, 494-06-76

Адреса: МСП-03680, Київ-35, вул. Урицького, 45, кімн. 817, 824 (8 поверх)

внутр. тел. 76-72, 76-76. E-mail: office@iipl.ukrpatent.org.

ВИМОГИ ДО ЗМІСТУ ТА ОФОРМЛЕННЯ СТАТЕЙ У НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ЖУРНАЛ “МОЛОДЬ І РИНОК”

1. Приймаються одноосібні статті (співавтори). Текст обсягом 6 – 10 друкованих сторінок із двома-трьома ілюстраціями (рисунками, фотографіями). У статтях повинно бути чітко і стисло, без зайвих математичних формул, викладено те нове та оригінальне, що досягнуто авторами в їх практичній діяльності. Потрібно уникати повторів, зайвих подробиць та загальновідомих положень, на які можна посилатися, вказуючи відповідний номер у списку літератури, що додається.

2. Рукопис статті надсилається у одному примірнику (обов'язково перший), надрукованих через півтора інтервали на одній сторінці стандартного паперу, з пронумерованими сторінками.

ДО РУКОПІСУ ДОДАЮТЬСЯ:

- УДК;
- ключові слова;
- анотація статті на окремій сторінці у одному примірнику українською мовою (у випадку подання статті російською, польською чи іншими мовами, додається анотація на мові оригіналу статті та українською мовою);
- рисунки, фотографії з підписаними підписами;
- список літератури, оформлений у відповідності з діючим ДСТ-ом (за абеткою; у тексті в дужках позначається позиція та сторінка [3, 47]);
- відомості про автора (авторська картка: прізвище, ім'я та по-батькові, посада, місце праці, вчений ступінь, наукове звання, адреса (службова, домашня), телефони).

3. До статей додається рекомендація кафедри (відділу) установи, де автор працює, і рецензія доктора чи кандидата наук; для статей докторів та кандидатів наук рецензій не потрібно.

4. Таблиці повинні мати назви та порядковий номер. Одночасне використання таблиць та графіків для пояснення одних і тих же положень не рекомендується.

5. Статті підписуються всіма авторами із зазначенням домашньої адреси, номерів домашнього та службового телефонів автора, який буде листуватися з редакцією з приводу цієї статті.

Редколегія відхиляє статті з порушенням цих вимог:

Відповідно до вимог ВАК України (Постанова №7-06. 1 від 15 січня 2003 р.) необхідно дотримуватися таких елементів написання статей: постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями, аналіз основних досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор, виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, яким присвячується дана стаття; формування цілей статті (постановка завдання); виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів; висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку.

Сфера розповсюдження та категорія читачів:

- загальнодержавна, зарубіжна;
- викладачі університетів, ВНЗ всіх рівнів акредитації, студенти, аспіранти, науковці, спеціалісти, які підвищують свої професійні компетенції в галузі освіти та педагогічних наук.

Програмні цілі (основні принципи) або тематична спрямованість:

Ознайомлення із питаннями наукових досліджень педагогіки, ринкової економіки, інфраструктури ринку, історії, філософії, психології, формування професійних компетенцій у студентів ВНЗ, організації навчального процесу, використання інформаційних технологій у навчанні, виховання учнівської молоді та студентства у високих християнських цінностях і моральних та культурних засадах, української та романо-германської філології, тощо.

Головний редактор Мирон Вачевський
Комп'ютерний набір та верстка Іван Василюк
Технічний редактор Михайло Примаченко
Коректор Лариса Лесишин
Художнє оформлення Христина Стасик